

för regnet. (Fig.) *H. förstås*, hvilket eller hvilka ord betyda. — 2) Hvaribland. *H. äfven barn äro inbegripna.* — 3) Säges i fråga om antal, pris. *Ett pris, h. jag icke kan sälja det.* — 4) Under hvilken tid. *H. hände, att....*

HVARUPPÅ, varuppå, se *Hvarpå*

HVARUR, varúr, se *Hvarutur*.

HVARUT, varút, se *Hvartut*.

HVARUTAF, varutáv, se *Hvaraf*.

HVARUTI, varuti' o. váruti, adv. relat. o. interr. 1) I hvilken, hvilket, hvilka. Brukas a) i fråga om varande på en ort, ett ställe. *Sängen, h. han låg;* — b) i fråga om rörelse till en ort, ett ställe. *Säcken, hvaruti säden tömdes. H. skall jag lägga frukten?* — c) med afseende på tillstånd, förhållanden, omständigheter, m. m. *En sak, h. jag icke vill blanda mig. Något, h. jag icke ser något att berömma sig af.* — 2) Hvaribland. *H. äfven inbegripas barn öfver åtta års ålder.* — 3) I hvilket afseende. *H. han har rätt. H. ni miss-tar er.*

HVARUTINNAN, varuti'nann, adv. Se *Hvaruti*, 1. c. o. 3.

HVARUTMED, varutméd, adv. Helt nära, hvarintill. *H. ligger ett stort hus.*

HVARUTOM, varütämm, adv. 1) Utom hvilken ort, hvilket ställe. *Denna krets, h. du icke må gå.* — 2) Bortom hvilket, längre än till hvilket. *Ett mål, h. du icke får gå.*

HVARUTUR, varutúr, adv. Utur hvilken, hvilket, hvilka. *Jorden, h. lågor uppstego.*

HVARUTÖFVER, varutö'vr, adv. Utöfver hvilken, hvilket, hvilka: 1) Öfver hvilken ort, ställe, yta (i hela dess längd eller utsträckning). *Ett bord, h. var utbredt ett täcke. Sjön, h. en dimma låg utbredd.* — 2) Se *Hvarutom*, 2. *Ett mål, h. ingen får gå, bortom hvilket &c.* — 3) Mer än hvilket antal, pris. *Han fick sin betalning, h. jag gaf honom 24 sk. i drickspengar. Ett bud, h. jag icke går.*

HVARVID, varvi'd o. várvid, adv. Vid hvilken, hvilket, hvilka: 1) I fråga om ställe, ort. *En vägg, h. en affisch är fastklitrad. Byrån, h. han satt.* — 2) Uttrycker tillstånd, förhållande, omständighet, o. s. v. *En affär, h. ingenting är att vinna. Dessa ord, h. hon rodnade. Något, h. ingenting är att anmärka.*

HVARÅ, varå, se *Hvarpå*.

HVARÅT, varåt' o. váråt, adv. relat. o. interr. 1) Åt hvilken ort, hvilket ställe. *H. gäller resan? Jag vet icke, h. han ämnar sig.* — 2) Se *Hvartut*. — 3) Åt hvilken, hvilket, hvilka. *Det är hunden, h. hon skrattar. H. skrat-tar du?*

HVARÖFVER, varö'vr o. várö'vr, adv. relat. o. interr. Öfver hvilken, hvilket, hvilka: 1) Öfver hvilken ort, ställe, yta, o. s. v. *Dike, h. ett bräde är lagdt. Sjön, h. en dimma sam.* — 2) Se *Hvarutöfver*, 3. — 3) I fråga om tillstånd, förhållande, omständigheter. *En sak, h. jag är ganska ledsen. H. sörjer du? Denna nyhet, h. hon mycket gladt sig.*

HVASA', vasa', sammandr. af *Hvad sade ni* (du o. s. v.)?

HVASS, a. 2. 1) Som har fin, skarp, skärande kant. *H. knif, klinga. H-t grässtrå.* — 2) Som har en utgående, mycket spetsig vinkel. *H. näsa.* — 3) (fig.) Skarp, genomträngande. *H. köld, bläst. H-t väder. H. syn, blick. H-t öga, förstånd. H. strid, träffning, ganska allvarsam, svår. H. stämna, röst, ganska gäll och*

genomträngande. *Ett h-t svar, skarpsinnigt; äfv. ganska bittert och bitande. H. man, ganska sträng. (Fam.) Hon ser så h. ut, så sträng, allvarsam och bitande. Det var h-t! säges om något öfverdrift, utomordentligt. — Ss. H-kan-lig, -uddig.*

HVASSBAK, m. 2. (nat. hist.) Se *Dopping*.
HVASSBUK, m. 2. En art af Sillslägtet, 5 tum lång, ofvan blåaktig, inunder silfverglänsande, med 15 till 16 strålar i ryggfenan. Rökt kallas den Böckling.

HVASSHET, f. 3. Egenskapen att vara hvass. Se *Hvass*, alla bem.

HVASST, adv. 1) Med mycket spetsig vinkel. *En h. utstående näsa.* — 2) (fig.) Skarpt, genomträngande. *Det blåser h. Blicka, tala h. Svara h.,* på ett bitande sätt.

HVASSÖGD, a. 2. Som har hvassa, skarpa, genomträngande ögon. — *Hvassögdhet*, f. 3.

HVEM, vemm, pron. relat. o. interr. sing. (genit. *Heems*, dat. *Hvem* ell. åt *Hvem*, akus. *Hvem*) Hvilken. Nyttjas endast som substantiv. *H. är det? Jag vet ej, h. det är. Af h. har du hört det? H-s är paraplyn? H. som helst, h. helst, h. man vill. Det kan h. som helst göra. H. det vara må. Se äfv. Ehvem.*

HVEN, ven, f. sing. Ett grässlag, hvaraf finnas flera arter, såsom: Åker-, Pip-, Fjäll-, Röd-, Kryphven m. fl. *Agrostis*.

HVETE, vëtte, n. sing. 1) Allmänt bekant sädeslag. *Triticum*, *Har flera arter. Allmänt H.*, med tjocka ax, släta agnar och blommorna sittande tätt på hvarandra. *Triticum vulgare*. Bland öfriga arter märkas: *Spelthvete*, Engelskt eller Kubbhvete, Polskt hvete, Skägg-, Kolf-, Igelkotts- och Borrhvete. — 2) *Turkiskt H.*, majs. — *Ss. H-agn, -a-x, -bröd, -bulle, -gryn, -gröpe, -halm, -kli, -malt, -mjöl, -mjölgröt, -mjölsvälling, -skorpa, -skörd, -säd, -åker.*

HVI? adv. Se *Hvarföre?* — Brukas i bibeln samt i högre och poetisk stil. *H. frågar du så?*

HVILA, f. sing. 1) (i allm.) En kropps bibehållande af sitt läge; frånvaro ell. upphörande af rörelse. *Materien är alltid i h., om hon ej af någon yttre kraft sättes i rörelse.* — 2) Upphörande med arbete. *Taga liten h. efter arbetet. Efter fyra timmars h. börjadets arbetet änyo.* — 3) Sömn. *Han soffer; stör ej hans h. Begifva sig, gå till h. Den eviga h-n, döden.* — 4) Tillstånd af sinneslugn. *Alderdomen bringar ofta h. efter lifvets strider.* — 5) Se *Takthvila*.

HVILA, v. n. 1. 1) (i allm.) Bibehålla samma läge, ej vara i rörelse. *Sjön h-r efter stormen.* — 2) För någon tid upphöra med, afhålla sig ifrån arbete, för att hämta nya krafter. *Efter strängt arbete bör man h. Låt honom nu h. H. út, gifva sig tillräcklig hvila.* — 3) Sofva. *I denna sång har jag h-t många nätter.* — 4) Ligga begrafven. *Här h-r N. N.* — 5) (fig. a) (om person) Afstå från ett förehafvande, upphöra. *Han h-r icke, förrän han uppnått sitt mål.* — b) (om jord) Icke vara besädd, ligga i träde. *Låta åkern h. hvart annat år.* — c) (om sak) a) Ej vara under arbete, bedrivande. *Låta en sak, ett arbete h. Arbetet h-r för närvarande.* — β) *H. på*, vara grundad, fästad på, stödjä sig på. *Slottet h-r på en klippa. Hans blick h-de länge på denna person. Denna min förmodan h-r på goda grunder. Hans kredit h-r på god grund.*